

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2021

VIII. volební období

pozměňovací návrh

poslankyně Lucie Šafránkové

**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb.,
o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,
a další související zákony**

(SNĚMOVNÍ TISK č. 911)

I. Návrh úprav

1. V části první, čl. I, novelizační bod 80 zní:

„80. § 47j zní:

§ 47j

(1) U osoby pečující, která zároveň není osobou v evidenci, činí odměna pěstouna za kalendářní měsíc, není-li dále stanoveno jinak,

a) 18 000 Kč při péči o 1 dítě,

b) 21 000 Kč při péči o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost),

c) 24 000 Kč při péči o 2 děti,

d) 30 000 Kč při péči o 3 děti nebo o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

(2) Výše odměny pěstouna osoby v evidenci za kalendářní měsíc, a to i v případě, že není zároveň osobou pečující, činí, není-li dále stanoveno jinak,

a) 30 000 Kč při péči o 1 dítě,

b) 33 000 Kč při péči o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost),

c) 36 000 Kč při péči o 2 děti,

d) 40 000 Kč při péči o 3 děti nebo o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

(3) Za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. b) a d) zvyšuje o 6 000 Kč.

(4) Odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. d) se zvyšuje o 9 000 Kč za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující, jde-li o dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

(5) Odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. a) a c) nebo podle odstavce 2 písm. a) a c) náleží osobě pečující, která je s otcem nebo matkou svěřeného dítěte v příbuzenském vztahu dle § 771 a § 772 Zákona č. 89/2012 Sb. (Občanský zákoník), pouze v případech zvláštního zřetele hodných, zejména s ohledem na sociální a majetkové poměry osoby pečující nebo osoby v evidenci a jejich rodiny a s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu dítěte. Pro účely rozhodnutí o přiznání odměny pěstouna si krajská pobočka Úřadu práce vyžádá vyjádření příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

(6) Odměna pěstouna se poskytuje i po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény osoby pečující nebo osoby v evidenci, nejdéle však do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém dočasná pracovní neschopnost vznikla nebo ve kterém byla nařízena karanténa. Je-li dítě svěřené osobě pečující v plném přímém zaopatření ústavního zařízení nebo v osobní péči jiné osoby, odměna pěstouna za péči o tyto děti nenáleží.

(7) Odměna pěstouna nenáleží osobě v evidenci po dobu, po kterou je přerušeno vedení v evidenci osob, které mohou poskytovat pěstounskou péči po přechodnou dobu.

(8) Odměna pěstouna dle odst. 1 a 2 se zvyšuje v závislosti na růstu reálných mezd vždy k 1. 1. každého kalendářního roku vynásobením výše příslušné odměny koeficientem, který odpovídá podílu výše průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství dosažené podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za 3. čtvrtletí právě skončeného kalendářního roku a výše průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství dosažené podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za 3. čtvrtletí kalendářního roku, který tomuto kalendářnímu roku předcházel“.

Odůvodnění pozměňovacího návrhu

Od roku 2013 byla několikrát navyšována tzv. minimální mzda, zatímco odměny pěstounů na přechodnou dobu (tzv. pečující osoby v evidenci), ani odměny dlouhodobých pěstounů, nijak valorizovány nebyly. Rovněž tak nebyla využita zákonná možnost zvýšit dávky pěstounské péče (v obou základních typech pěstounství) nařízením vlády.

Nebyla ani nijak finančně zohledněna péče o dítě závislé na péči jiné fyzické osoby, která je nesrovnatelně náročnější, a to nikoli pouze finančně (časté návštěvy u odborných lékařů, nákup zdravotních pomůcek, speciální strava apod.).

U tzv. dlouhodobých pěstounů došlo k navýšení jejich odměn v roce 2018 poslaneckým pozměňujícím návrhem při novelizaci zákona č. 117/1995 Sb. (Zákon o státní sociální podpoře). Od té doby byla minimální mzda postupně zvyšovaná z částky 12 000 Kč až na dnešních 15 200 Kč, tudíž dnes jsou tito (dlouhodobí) pěstouni opět pod její hranicí - a kromě toho ještě doplácují povinné odvody na pojištění.

Je skutečností, že ani po tomto zvýšení odměny pěstounů se nikterak nezvýšil počet žadatelů o děti zdravotně znevýhodněné. Počty dlouhodobých pěstounů se sice od roku 2018 mírně zvýšily, ale v těchto statistikách jsou zahrnuti i tzv. příbuzenští pěstouni, kterých jsou cca dvě třetiny z celkového počtu dlouhodobých pěstounů. Naopak počet stávajících přechodných pěstounů (pečujících osob v evidenci) dlouhodobě klesá – a klesá, popř. přinejlepším stagnuje, i počet nových žadatelů o tento typ péče.

Při dlouhodobém zvyšování cen základních životních potřeb již mnohdy nemohou přechodní pěstouni pokrýt veškeré nutné náklady spojené s náročnou péčí o zdravotně těžce handicapované děti. A vedle výkonu tohoto typu pěstounské péče (o zdravotně handicapované děti závislé na péči jiných osob) prakticky nelze ještě pracovat na hlavní (ani vedlejší) pracovní poměr.

Proto by tito pěstouni měli být bráni jako profesionální pečovatelé sui generis. I z toho důvodu, že každý pěstoun musí projít přísným posouzením před krajským úřadem, kde se hodnotí nejen osobnost žadatele, jeho zdravotní stav, jeho sociální a rodinné podmínky, vhodnost bydlení a prostředí pro určitou věkovou skupinu a počet dětí, ale i jeho finanční zázemí a trestní bezúhonnost. Dále musí projít následnou přípravou pro pěstounství nejen samotní tito žadatelé, ale i ostatní členové domácnosti potencionálního pěstouna. Na rozdíl od tzv. příbuzenských pěstounů, kteří touto přípravou neprocházejí a nejsou ani tak detailně prověřováni.

Bohužel, ani tato vládou předložená novela zákona (o sociálně právní ochraně dětí) dostatečně neoddeluje příbuzenskou a nepříbuzenskou pěstounskou péči, a proto v našem návrhu na tomto základě definujeme okruh osob, kterým odměna pěstouna (u péče o děti, které nejsou zdravotně postižené, resp., které nejsou závislé na péči jiných osob) náleží jen v případech hodných zvláštního zřetele.

Tento návrh je – v rovině navýšení pěstounských odměn - koncipován tak, aby se zastavil pokles počtu, zejména dlouhodobých a nepříbuzenských, pěstounů. A aby naopak postupně došlo k dlouhodobému navýšení počtu zájemců o poskytování pěstounské péče.

Mimoходом - pozitivní dopad pěstounské péče můžeme sledovat i v průběhu současné epidemie koronaviru, kdy pěstouni nadále výborně plní úlohu náhradních rodičů. Zatímco v ústavních zařízeních pečujících o opuštěné a ohrožené děti často chybí pracovníci např. právě kvůli onemocnění koronavirem, případně z důvodu karantény nebo ošetřovného v souvislosti s péčí o jejich vlastní děti při uzavření školních zařízení..

Pokud razantně finančně nepodpoříme pěstounskou péči nyní, do budoucna vzroste počet ohrožených dětí umístěných v ústavní péči - a tím pádem dojde i ke zvýšení nákladů na tento typ péče, protože nebude jiná možnost, jelikož o pěstounství v „náhradních rodinách“ přestane být zájem.

Proto navrhujeme zvýšit měsíční podporu dlouhodobých pěstounů na

18 000 Kč při péči o 1 dítě,

21 000 Kč při péči o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost),

24 000 Kč při péči o 2 děti,

30 000 Kč při péči o 3 děti nebo o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

A měsíční podporu pečujících osob v evidenci (pěstounů na přechodnou dobu) zvýšit na

30 000 Kč při péči o 1 dítě,

33 000 Kč při péči o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost),

36 000 Kč při péči o 2 děti,

40 000 Kč při péči o 3 děti nebo o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

Současně navrhuje, aby odměna pěstouna v případě tzv. příbuzenských pěstounů (dle definice přímého příbuzenského vztahu v Občanském zákoníku) náležela – jak u dlouhodobého, tak i u přechodného pěstounství - bez dalších podmínek a v plné výši pouze těm osobám, které pečují o děti ze zdravotních důvodů závislé na pomoci a péči jiných osob.

V ostatních případech by jim odměna pěstouna náležela pouze v případech zvláštního zřetele hodných, zejména s ohledem na jejich sociální a majetkové poměry, o čemž by rozhodovala krajská pobočka Úřadu práce na základě vyjádření místně příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

A, konečně, navrhuje do zákona inkorporovat automatický valorizační mechanismus, pomocí něhož by se odměny pěstounů pravidelně zvyšovaly na základě meziročního růstu reálné průměrné mzdy v národním hospodářství dle oficiálních údajů Českého statistického úřadu.

V Praze dne 15. 2. 2021

Bc. Lucie Šafránková